

ВІД ГУК

**офіційного опонента доктора економічних наук професора,
професора кафедри економіки і підприємництва
Ужгородського національного університету на
дисертаційну роботу Рибки Олега Віталійовича
«Формування інноваційної моделі управління розвитком державно-
приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення»
на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 073 «Менеджмент»**

Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження

На цей час економіка в умовах воєнного стану перебуває у найбільш важкому становищі за усі часи існування нашої держави. Підприємницькі структури зіштовхнулися з чисельними експліцитними та імпліцитними викликами, які вимагають швидкого адаптивного реагування. Світова практика засвідчила, що розвиток потенціалу за несприятливих зовнішніх умов найбільш легше відбувається у кооперації державно-приватного партнерства. Саме розвиток державно-приватного партнерства є перспективним напрямом накопичення та ефективного використання потенціалу. У такому контексті існує потреба формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення з урахуванням викликів сьогодення. Отже, тематика дисертаційної роботи Рибки О.В. є актуальною та важливою.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Київського національного університету технологій та дизайну за темами: «Формування, управління та розвиток інноваційних підприємницьких мережевих бізнес-структур в умовах післявоєнного відновлення економіки» (номер державної реєстрації: 0123U100960), в рамках якої обґрунтовано теоретико-методичні основи формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення; «Забезпечення сталого розвитку країни шляхом використання інструментарію інноваційного маркетингу» (номер державної реєстрації: 0123U105328), в рамках якої автором сформовано основні індикатори та

методи інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій

Ознайомлення зі змістом дисертації дає підстави зробити висновок, що сформувані автором наукові положення, висновки і рекомендації є достовірними і обґрунтованими.

Дисертаційна робота має логічну побудову, її автор системно підійшов до постановки проблеми, формулювання задач, обрав вірні методи та прийоми дослідження.

Дослідження базуються на сучасній методологічній базі, яку складають концептуальні положення фундаментальних і прикладних наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів у галузі кооперування та державно-приватному партнерстві, а також з проблем формування інноваційної моделі управління державно-приватним партнерством в умовах повоєнного відновлення.

Достовірність наукових результатів та обґрунтованість наведених дисертантом висновків зумовлена вірно обраним науковим апаратом, що базується на використанні таких методів дослідження: аналізу, синтезу, узагальнення, порівняння – для визначення сутності, змісту, видів, чинників формування інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, побудови інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, узагальнення теоретичних положень та інструментів формування системи управління розвитком потенціалу кластерних інтегрованих структур бізнесу; кореляційно-регресійного, та факторного аналізу, інтегрального оцінювання – для здійснення аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду формування державно-приватного партнерства, аналізу стану інноваційної проєктної кооперації державно-приватного партнерства, економіко-математичного моделювання, стратегічного аналізу і системного підходу – для обґрунтування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, розроблення науково-методичних підходів до визначення стратегічних орієнтирів управління інноваційного розвитку суб'єктів господарювання за умов ефективного державно-приватного партнерства, імітаційного моделювання та сценарного розвитку – для формування комплексного підходу щодо інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, визначення прогностичної ефективності інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства; графічний – для наочного зображення результатів дослідження.

Обґрунтованість наукових пропозицій автора, а також висновків і розроблених рекомендацій підтверджується їх апробацією на науково-практичних конференціях, науковими публікаціями.

Структура і зміст дисертаційної роботи.

Відповідність дисертаційної роботи встановленим вимогам

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів і висновків. Загальний обсяг роботи становить 277 сторінок, з них основного тексту – 203 сторінки.

У дисертації розглянуто визначення теоретико-методологічного базису формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення. Досліджено поняття та сутнісна характеристика державно-приватного партнерства, яке концептуалізується як інституціоналізована система довгострокових, формалізованих відносин між публічним та приватним партнерами, що ґрунтується на синергії їх компетенцій, об'єднанні ресурсів та оптимальній алокації ризиків.

Доведено необхідність в умовах повоєнного відновлення України переходу до інноваційно-орієнтованої моделі партнерства, що дає змогу реалізувати ДПП як інституційний канал трансферу передових технологій, управлінських практик та стандартів сталого розвитку. У цьому контексті ДПП набуває статусу безальтернативного імперативу, роль якого виходить за межі традиційного залучення зовнішнього фінансування.

Досліджено та обґрунтовано ключові форми ДПП та моделі його контрактних угод, що створює основу для структурування проєктів з урахуванням специфіки досліджуваної галузі та оптимального розподілу ризиків.

Запропоновано інструментарій інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, який являє собою систему чотирьох взаємопов'язаних блоків, що синергетично вирішують ключові проблеми післявоєнної відбудови.

Розроблено інноваційну модель управління розвитком ДПП, яка пропонує формування комплексної, адаптивної екосистеми для повоєнного відновлення України. Ключовими ідеологічними засадами запропонованої моделі є імплементація принципів сталого розвитку за методологією Європейської економічної комісії ООН «ДПП для досягнення цілей сталого розвитку» (PPPs for the SDGs) та поступовий перехід до сервісно-орієнтованої парадигми публічного управління Government 5.0.

Обґрунтовано складові елементи інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства з декомпозицією на вісім взаємопов'язаних управлінських блоків, центральне місце серед яких посідає управління розробленням та реалізацією проєкту ДПП або управління процесом ДПП.

На основі проведеного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення.

За результатами аналізування зарубіжного досвіду управління ДПП (на прикладі Сполученого Королівства, Чилі, Хорватії, Боснії та Герцеговини) в контексті післявоєнного відновлення України, доведено, що еталонні системи управління розвитком ДПП Великої Британії та Чилі демонструють абсолютний пріоритет інституційної архітектури над конкретними інструментами, доводячи, що фіскальна дисципліна, централізована експертиза та гнучкий портфель моделей (PFI, RAB, концесії) є основою довіри інвесторів. Водночас досвід постконфліктних Балканських країн виступає найбільш наочним: застережливий приклад Боснії і Герцеговини ілюструє катастрофічні наслідки правової фрагментації та інституційної слабкості, тоді як прагматична модель Хорватії показує шлях до успіху через централізацію, стратегічну пріоритизацію проєктів та використання процесу євроінтеграції як каталізатора реформ.

Обґрунтовано науково-методичні положення аналізу інноваційної проєктної кооперації державно-приватного партнерства, які, на відміну від наявних, базуються на моделі управління стійким розвитком, що дозволяє уникнути фінансових втрат і забезпечити послідовний розвиток державно-приватного партнерства зі збереженням стійкості в умовах повоєнного відновлення.

На підставі результатів дослідження, запропоновано структуру механізму та комплексний інструментарій інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, що доповнюється інституційним забезпеченням, що дозволяє систематизувати дію організаційно-правового, фінансово-економічного, інноваційно-цифрового, соціально-комунікаційного блоків та синергетично націлено на вирішення ключових проблем післявоєнної відбудови.

Досліджено економічні показники потенційних учасників процесів державно-приватного партнерства та визначено можливе економічне становище на базі стійкого їх розвитку, що на відміну від класичних підходів, спрогнозовано з використанням сценарних моделей для інноваційного управління розвитком в умовах повоєнного відновлення.

Розроблено концептуальний підхід щодо формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення в аспекті ефективного об'єднання активів державного та приватного партнерств на засадах адаптивності / дисипативності на макро, мезо- та локальних рівнях, що ґрунтується на синергії їх компетенцій, об'єднанні ресурсів та оптимальній алокації ризиків.

Обґрунтовано науково-методичні засади реалізації системного підходу у формуванні інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства.

Дисертаційна робота є логічно послідовною та завершеною працею, що виконана автором самостійно. Наукове дослідження оформлене відповідно встановлених вимог та містить усі необхідні структурні компоненти.

Наукова новизна одержаних результатів

З-поміж наукових здобутків Рибки О.В. на особливу увагу заслуговують наступні:

– *уперше:*

розроблено концептуальний підхід щодо формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення в аспекті ефективного об'єднання активів державного та приватного партнерств на засадах адаптивності / дисипативності на макро-, мезо- та локальних рівнях, що ґрунтується на синергії їх компетенцій, об'єднанні ресурсів та оптимальній алокації ризиків, інтеграції повного життєвого циклу для забезпечення соціально-економічної ефективності;

– *удосконалено:*

науково-методичні засади реалізації системного підходу у формуванні інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, в яких міститься комплекс фундаментальних і прикладних наукових досліджень, технологічних удосконалень, організаційно-правових заходів, інвестиційних проєктів і трансферу технологій, що створює міцний фундамент для ефективного переходу до інноваційно-орієнтованої моделі управління розвитком державно-приватного партнерства;

науково-методичні положення інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, які базуються на імплементації принципів сталого розвитку за методологією ЄЕК ООН («PPPs for the SDGs»), що дозволяє поступовий перехід до сервісно-орієнтованої парадигми публічного управління Government 5.0., та перетворює державно-приватне партнерство з інструменту створення фізичних активів на механізм досягнення довгострокових соціально-економічних та екологічних цілей;

структуру механізму та комплексний інструментарій інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, що доповнюється інституційним забезпеченням, дозволяє систематизувати дію чотирьох взаємопов'язаних блоків (організаційно-правового, фінансово-економічного, інноваційно-цифрового, соціально-комунікаційного), синергетично націлений на вирішення ключових проблем післявоєнної відбудови. Така інтегрована архітектура дозволяє трансформувати державно-приватне партнерство із суто фінансового інструменту на стійкий до зовнішніх потрясінь механізм, здатний ефективно реагувати на унікальні виклики воєнного стану та стати стратегічним драйвером модернізації повоєнної відбудови економіки України.

Практичне значення результатів дослідження

Практичне значення одержаних результатів полягає в прикладному застосуванні методичних засад та прикладних пропозицій, які було використано в процесі формування інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення.

Основні положення та результати дослідження доведено до рівня практичних рекомендацій. Зокрема, пропозиції автора апробовано в діяльності ТОВ «ГЛОРИ-ПАК» (довідка №12/23 від 23.12.2024 р.); ТОВ «Закордонмонтажспецбуд» (довідка 31 від 05.02.2025 р.); ТОВ «Технологія-Сервіс ЛТД» (довідка 374 від 16.12.2024 р.).

Повнота викладення наукових результатів дисертації в опублікованих працях

За результатами дослідження опубліковано 6 наукових праць, з них: одна стаття – у міжнародному європейському журналі, три статті – у фахових журналах та збірниках наукових праць, дві публікації – у матеріалах наукових конференцій. Загальний обсяг, що належить автору становить 4,73 д. а.

Наукові публікації відповідають вимогам п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дотримання норм академічної доброчесності

За результатами аналізу представлених матеріалів не встановлено фактів порушень академічної доброчесності. Дисертант дотримувався академічної доброчесності та норм законодавства про авторське право, порушень яких, як і академічного плагіату, не виявлено. У дисертації наявні посилання на відповідні джерела, зазначені у списку використаних джерел, визначено особистий внесок автора в опублікованих у співавторстві працях.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації

Відмічаючи високий рівень дисертаційного дослідження слід навести наступні зауваження та дискусійні положення.

1. У розділі 1 автором наведено визначення інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства як концептуальної інституціоналізованої системи довгострокових, формалізованих відносин між публічними та приватними партнерами, що ґрунтується на синергії їхніх компетенцій, об'єднанні ресурсів та оптимальній алокації ризиків. Включення безпекового компоненту у дане визначення додало б йому більшої системності та актуальності.

2. У розділі 1, автором запропоновано структурно-логічний механізм та комплексний інструментарій інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, що доповнюється інституційним забезпеченням, дозволяє систематизувати дію чотирьох взаємопов'язаних блоків (організаційно-правового, фінансово-економічного, інноваційно-цифрового, соціально-комунікаційного), синергетично націлений на вирішення ключових проблем післявоєнної відбудови.. Проте у розділі 3 акцентовано увагу на індексі стійкого розвитку державно-приватного партнерства в даному механізмі, відповідно бажано було б навести методику розрахунку саме синергічного ефекту інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення та апробувати її на прикладі аналізованих учасників кооперування.

3. У розділі 2 автором запропоновано науково-методичні положення інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, які, базуються на імплементації принципів сталого розвитку за методологією ЄЕК ООН («PPPs for the SDGs»), що дозволяє поступовий перехід до сервісно-орієнтованої парадигми публічного управління Government 5.0., та перетворює державно-приватне партнерство з інструменту створення фізичних активів на механізм досягнення довгострокових соціально-економічних та екологічних цілей, проте дана методика містить замало елементів кадрової політики. Варто акцентувати увагу на формування кадрового резерву, в контексті кооперування в рамках державно-приватного партнерства.

4. У розділі 3, автором запропоновано системний підхід у формуванні інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, який містить комплекс фундаментальних і прикладних наукових досліджень, технологічних удосконалень, організаційно-правових заходів, інвестиційних проєктів і трансферу технологій, для ефективного переходу до інноваційно-орієнтованої моделі управління розвитком державно-приватного партнерства, і відповідно, зазначено, що на макрорівні (держава) має бути керуючий орган ззовні, який виконує функції системного інтегратора. Вважаю за доцільне більш детально описати інститути даного впливу та його інструменти.

Вказані вище зауваження та дискусійні положення не перешкоджають загальній позитивній оцінці роботи.

Загальні висновки та оцінка дисертації

Дисертаційна робота на тему «Формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення» є самостійною та завершеною працею, має наукову новизну та практичне значення.

Дисертаційне дослідження відповідає спеціальності 073 «Менеджмент». За змістом, структурою, обсягом та оформленням дисертаційна робота відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про

затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022.

Зазначене дозволяє зробити висновок, що Рибка Олег Віталійович – автор дисертаційної роботи на тему «Формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення» заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки і підприємництва
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Вікторія ГОТРА

